

مرکز مجاز امام صادق علیه السلام

اصول الفقه (تعادل و تراجیح)

قاعده جمع مهما امکان ۴

جلسه ۴۱۷

استاد شفیعی

قاعده جمع:

در صورت تعارض دلیلین، جمع بین آن دو، بهتر از طرح یکی یا هر دو است مراد از این جمع، جمع عرفی و دلالی است زیرا جمع تبرعی ظهور ساز نیست و چون تنها دلیل اعتبار ظواهر، بناء عقلاء است، و عقلاء هم فقط جمع عرفی را ظهور ساز می‌دانند، پس باید به همین جمع عرفی اکتفا نمود. به سبب جمع عرفی دو دلیل از تعارض خارج می‌شوند، زیرا با تحقق آن، تعارض رفع می‌شود. شیخ اعظم آن را «جمع مقبول» نامیده.

جمع عرفی:

جمع عرفی مصادیق مختلفی دارد، که اگر با آن قاعده جمع شود، جمع عرفی تحقق یافته است.

حمل عام بر خاص:

مثلا مولی فرمود: اکرم العلماء، سپس امر به اکرام علمای عدول کرد. اگر چه بین این دو امر، تعارض بدوی وجود دارد، لکن با حمل عام بر خاص، می‌توان گفت: نظر مولی از ابتدا، اکرام عدول بوده. این یک نوع جمع عرفی دلالی است.

تقدیم خاص بر عام از چه بابی است؟

۱. از باب حکومت است = ادعاء موضوع عام را رفع می‌کند.

۲. از باب ورود است = حقیقتا موضوع عام را رفع می‌کند.

۳. تفصیلات دیگر...

مصنف: مهم تقدیم خاص است بر عام به هر نحوی که باشد.